

عنوان طرح: طرح قیمت تمام شده آب سطحی در مصارف کشاورزی، شرب و صنعت

محقق: دکتر پروانه نصیری

وجود افزایش روز افزون تقاضای آب و محدودیت منابع آبی کشور، شکاف بین عرضه و تقاضای آب روز به روز افزایش می‌یابد. از آنجا که قسمت عمده منابع قابل استحصال در طرف عرضه آب قبلاً بهره‌برداری شده‌اند، افزایش بیشتر عرضه محدود بوده و با هزینه بسیار همراه می‌باشد، لذا به نظر می‌رسد مدیریت تقاضا به منظور کنترل مصرف و بهره‌برداری کارآمد از نهاده آب مناسب‌تر خواهد بود. یکی از بارزترین راه‌های مدیریت تقاضای آب (کنترل مصرف آب) در حال حاضر، ابزارهای اقتصادی است که قیمت‌گذاری صحیح و مناسب منابع آبی از شاخص‌ترین آنها می‌باشد. در قیمت‌گذاری منابع آبی دو طرف عرضه و تقاضا وجود دارد که قیمت طرف عرضه همان هزینه تمام شده از محل تولید تا محل مصرف می‌باشد و قیمت طرف تقاضا بسته به اینکه کالای آب به عنوان نهاده مورد استفاده قرار می‌گیرد و یا کالای نهایی است، متفاوت می‌باشد. اگر آب به عنوان نهاده تولید باشد، قیمت، ارزش تولید نهایی یا ارزش اقتصادی (بازده ریالی بکارگیری آخرین واحد) است و اگر آب به عنوان کالای نهایی باشد، قیمت، حداکثر تمایل به پرداخت بر اساس مطلوبیت حاصل شده می‌باشد.

در این مطالعه محاسبه هزینه تمام شده آب در طرح آبی منتخب شرکت آب منطقه ای قزوین با استفاده از روش اقتصاد مهندسی و برآورد ارزش اقتصادی آب در مصارف کشاورزی، شرب و صنعت صورت گرفت. همچنین، هزینه تمام شده، ارزش اقتصادی و تعرفه فعلی آب در مصارف مختلف مقایسه شد.

نتایج مطالعه حاضر بیانگر آن است که تفاوت زیادی بین هزینه تمام شده آب و نرخ تعرفه موجود برای آب در مصارف مختلف وجود دارد. همچنین، بین هزینه تمام شده و ارزش اقتصادی آب در مصارف کشاورزی فاصله چندانی وجود ندارد. ولی با توجه به اختلاف بین ارزش اقتصادی و هزینه پرداختی فعلی توسط کشاورزان، پتانسیل افزایش تعرفه‌های فعلی آب برای بهینه نمودن مصرف آب در کشاورزی و بویژه شرب و صنعت تحت قانون هدفمند شدن یارانه‌ها وجود دارد.